

Grupa otrok, ki so živeli ob poljski meji, odkar so bili izgnani iz Nemčije v medvojni obdobju, ob prihodu v London. Za otroke bo skrbelo poljska organizacija.

Prizor v uradu newyorške

čitateli te novice vsak dan na glas in ded se ni mogel dovolj načuditi lepi slovenski govoricí. Za časa župnika Hašnika, župana Franca Pusta, ravnatelja Eichalterja so baje bile Trbovlje že zelo slovensko usmerjene, kljub temu, da se je nemštvo s početkom rudniške industrije močno razbohotilo ter po svojih uradnikih hotelo imeti tod glavno besedo. Sveda so potem prišle šole, učitelji, društva, kar je tudi vplivalo na slovensko plat Trbovelj, in svojem bistvu že itak od pamtiveka čisto slovenskih! Važno je poudariti, da je v okviru starih Trbovelj, o katerih ti danes pripovedujem, mi je naglasila teta, imelo glavne narodne zasluge prvo slovensko pevsko in tamburaško društvo, ki ga je ustanovil moj pokojni mož Josip Moll, dalje pevsko društvo "Zvon", Ciril Metodova družba pod vodstvom slovenske matere Dimnikove in župnika Erjavca ter Gasilsko društvo, ki je pod vodstvom nek. narodniaka s.

Ivana Kramerja, očeta ministra dr. Kramerja, vpeljal med prvimi slovensko poveljevanje. Sicer pa to sega že v dobo trboveljskega narodnega preporeda, ki ni več del tistih starih Trbovelj. Škodilo pa ne bo, če omeniš, da so naši vaščani bili vselej zavedni Slovenci ter je bilo dokaj nevarno obešati frankfurtersko zastavo, ki je marsikje visela dan za dnem, pa je istotolikrat postala plen mladih navdušenih trboveljskih Slovencev.

Vodor industrije

V dobi mojega detinstva so Trbovelje bile kmetijska značajna, industrijski kapital še ni stegnil grabelzljivih rok po pobojnih takratnega Ojstrovega hriba, plodovitem Limbarju, omenen znamenitem kmetiskem naselju z bogatimi kmetijami Čajhnov, Kirnov in Gaginov, po zeleni Dobrni, Retju in drugih. Na Vodah je bilo le par hiš okrog Fortoja in Glazuta, ki je bila prednika današnjega obsežnega rudokopa in odkod se je tovorilo steklo ter menda tudi premog v Savinjsko dolino. Priopovedka o dyeh rudarjih iz Nemčije, ki sta v nerodovitni "črni prsti" spoznala črni diamant, nas vodi potem v zgodovino industrijskega razvoja Trbovelj in s tem v moderni čas našega rudnika, ki je nekdanjemu trboveljskemu idiličnemu naselju po sili izpremenil mirno vaško aliko iz proslaga stoletja.

Dobra teta Mollova je kljub svoji duševni vrednosti bila že utrujena od pripovedovanja. Poštedil sem njene za visoko starost toliko dragocene fizične moči ter se poslovil. Obljubila mi je pa, da mi prihodnjič rade volje pove še kaj več iz svojih spominov na stare Trbovlje!

—Dr. T. V.

Delavski odbor oplazil kompanijo

Laredo, Tex. — Federalni delavski odbor je odredil razpust kompanijske unije Employees Assn., katero je ustanovila Texas Mining & Smelting Co. Dalje je odredil, da se mora kompanija pogajati z unijo Mine Mill & Smelter Workers in ponovno upošliti vse delavce, katere je vrgla na cesto zaradi unijskih aktivnosti. Družba je naznanila, da se bo pokorila odloku.

ko se je pričela divja špekulacija

Naciji zatirajo revolto na Češkem

Podtalne organizacije aktivne

London, 23. sept.—Češki višji uradi poročajo, da se revolta v bivši češkoslovaški republiki nadaljuje v "nekaterih podeželskih distriktih", zaeno pa so priznali, da ni oponehava na splošno. Angleško ministrstvo za informacije je prej objavilo poročila o resničnosti vstaji proti Nemčiji na Češkem, Moravskem in v Slovakiji.

Pomanjkljive komunikacijske zveze so preprečile revolto vseh krajiš protektorata. Čeprav, da ne morejo zaseči oblasti v tem momentu, ker je v oblasti armada 120.000 nemških vojakov in 15.000 članov nacistične tajne policije, toda nemški se bodo nadaljevali. Nemci zavračajo revolto in arretirali so že 10.000 Čehov, članov znanih družin, ki nimajo zvez s češkim podtalnimi organizacijami, katere funkcionirajo od zadnjega marca. Vse te so naciji pridržali kot talce.

Nemci so pričakovali češko revolto, ko je izbruhnila vojna. Deset dni prej so že poslali 60.000 vojakov v Prago. Ti so se nastanili v garažah in drugih poslopjih in jih izpremenili v vojaške barake. Čehi v London pravijo, da vzdržujejo stike s podtalnimi organizacijami na Češkem po radiu.

Britski krogi insistirajo, da se poročila o revolti resnična. Prejeto pismo jim je le to, ker je vsta-
ja izbruhnila v prvih dneh voj-
ne. Načrti glede revolte so bili
že prej sestavljeni v čeških pro-
vincinah. Čehi so skрили veliko za-
logo orožja že preteklo leto, ko
je prišla češko-nemška kriza.

Berlin, 23. sept. — Uradna nemška časopisna agencija zanika poročila o izgradnji v Škodovi tovarnah in v Brnu ter o revoluciji v alevaški armadi. Konstantin von Neurath, nacijski "protektor" Češke in Moravske, poroča, da je vse mirno. O tem se lahko prepričajo reporterji zunanjih listov, če obiščejo Prago. Neurath je priznal, da je bilo več pristašev bivšega predsednika češke republike Beneša aretiranih v zadnjih mesecih.

Podmornice ob ameriškem obrežju

Opozicija proti preklicu embarga

Washington, D. C., 23. sept. - Predsednik Roosevelt je sinoč objavil, da so se tuje podmornice pojavile v bližini Bostona in ob južnem obrežju Alaske. Oni niso povedali, ali so podmornice nemške, toda ustvaril je mnenje, da je Nemčija poslala podmornice, da napadejo angleške in francoske parnike, ki se nahajajo v bližini ameriškega obrežja. Poveljstvo ameriške bojne mornarice je bilo takoj informirano o navzočnosti tujih podmornic ob ameriškem obrežju. Rooseveltovo naznanilo je pričakovalo v spomin obisk nemških podmornic ameriškega obrežja.

z delničniki na račun vojne.

General Chiang Kaišek, vrhovni poveljnik kitajske armade, z
grupo častnikov.

l. 1916 predno je Amerika stopila v svetovno vojno.

Udobje v ameriških vlakih

Nekaj časa se je zdelo, da se tekma med avtomobilom in železnico v Ameriki očitno nagiba k avtomobilu in je resno ogrožala donosnost ameriške železnice. Zadnja leta je število gostov na ameriških železnicah stalno padalo, le redko so bili vlaki polni. V tej nevarnosti so se ravnanje železniških družb odločili, da bodo izkoristili vse prednosti, ki jih ima železnica pred avtomobilom, predvsem večje prostornosti in udobnosti. V vlaku naj bi se gost počutil tako prijetno kakor v dobro opremljenem hotelu. In tako so v Ameriki ustvarili popolnoma nov tip vlakov.

Moderni ameriški vlak ima moderno linijo, elektriko, opremljen je z Dieslovimi motorji, vesa je kovinata, znotraj in zunaj je prepleaskan z živimi barvami. Kalifornijski vlak je na primer, odgovarjajoč eksotičnemu značaju pokrajine, rdeče in pomarančasto prepleaskan, znotraj je pa iz zelene kovine z rumenimi okraški, kljube na vratih in oknih so kromirane. Na okroglih kromiranih mizicah stojijo kromirani pepelniki, zraven pa stoli z gumijastimi blazinami, ki se vanje popotnik udobno pogreže.

Tla pokrivajo debele preproge in popolnoma udušijo korake velikih črnskih strežnikov v sveže belih uniformah. Na vsaki mizi stoji vaza z nekaj rožnimi popki, sraven pa stojalce z jedilnikom in ošiljenim svitlenikom, tako da gost lahko takoj napiše svoje želje; strežnik vzame list in kmalu nato prinese zaželeno pečeno-romenih posodah in podstavkih za steklenino. Nadzornik jedilnega voza ima na sebi temno civilno obleko in a potnikni ravna tako kakor ljubez-
niv gostitelj a svojimi gosti. Po-
sebnost pozornost posvečajo že-
ljam otrok in tistih, ki se drže
diete. Na jedilniku nekega vla-
ka je na primer napisano tole:

"Gostje, ki morajo jesti posebno pripravljene jedi, naj se obrnejo na naš dietni oddelek. Naši strojniki in šefi imajo navodila glede pripravljanja specialnih jedi in posebnih obrokov in na željo pripravijo sleherni dietno jed. Naši strojniki vam želijo najboljšo postrežbi in so vam hvaležni, če jim poveste, kaj vam je ljubše in jim svetujete izboljšanja. Otroci lahko jedo pri starših, ne da bi jim bilo treba doplačati. Otrokom pod dvanajstim letom postrežemo a polovičnimi obroki za polovično ceno. Izdali smo pa tudi novo, 32 strani obsegajočo knjigo kuharskih receptov, ki vsebuje izbor naših najboljših jedi naših jedilnikov. Če želite eno teh knjig, nas bo veselilo, če vam jo smemo poslati."

Samo po sebi se razume, da imajo vsi železniški vozovi zmerom izenačeno temperaturo, pa naj bo zunaj tropaka vročina ali pa leden zimski mraz. Vsi vozovi imajo kemično čist zrak, ki mu je primešana določena količina vlage. Vae stene, tla in strehe so izolirane proti vročini in mrazu in so neoprodne. En voz služi samo zabavi gostov; v njem najdete radio, kino, neštivilno revij, knjig, in za otroke igrače. "Gostiteljica", simpatična lepo oblečena dama z brezhibnim vedenjem, skrbi za dobro razpoloženje gostov. Za nestrpnega, razdraženega štetilnega otroka najde škatlico pisanih svinčnikov in risarski zvezek in mu pokaže, kako naj se igra. Tam spet se posveti pogovora željnemu osamljenemu gospodu z zariplim obrazom, ki je očitno pregloboko pogledal v kozarec; njegove poskuse prevelike zaupljivosti pa z nepriljubljenim dostojanstvom zavrne.

Druga važna oseba v kraljestvu ameriških železnici je vlakovodja. Njegove osebnosti in njegovega pomena z dolžnostmi njegovega evropskega tovariša niti primerjati ne moremo. Po večini je velik, vitek in bi mogel biti po svoji zunanosti pravi lahko vsučilski profesor. Navadno je to kakšen železniški veteran, kajti le po daljšem službovanju si utegne pridobiti odgovorno mesto in tako tudi s ponosom nosi srebrne in zlate našive in zvezde, znamenja dolgoletnega službovanja.

Vlake so poimenovali s slavnimi imeni, ki so za njih izbiro porabili dosti truda in so zanje pogosto razpisali nagrade. Abraham Lincoln, Argonaut, Super Chief, Zephyr, Mark Twain, Green Diamond, Columbine, so nekatera izmed imen teh vlakov. Nekaj najhujših nadlog, ki otežkočajo vožnjo po železnicah, nenas, prepih, ropot in tesnoba, so pri novih ameriških vlakih popolnoma odpravljene. Uspeh bo šele pokazal, če bo železnica odsej lahko tekmovala z avtomobilom in tretjim tekmovalcem, letalom.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Večkrat po 11. redne korenčije so lahko naredi na list Prosveta in prijatelj eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine in eni naročniki. List Prosveta stane na vpe enaka, so člani ali naročniki 50.00 in eno leto naročnika. Ker po člani in prijatelj pri ocenah 51.30 so tednik, so jim to prijatelj in naročniki. Torej sedaj ni vrhuha, reči, da je list predrag za člani SNPS. List Prosveta je včas lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad štiral list vseh dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrul, drisave in Kanado \$9.00	Za Cicero in Chicago je.....\$7.50
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 4.50
2 tednika in..... 7.00	2 tednika in..... 7.00
3 tednike in..... 9.00	3 tednike in..... 9.00
4 tednike in..... 1.00	4 tednike in..... 2.75
5 tednikov in..... nil	5 tednikov in..... 1.50
Za Evropo je.....\$9.00	

Ispolnite spodnji kupon, priložite potrebno **vsto denarja** ali **Money Order** v **plamu** in si naročite **Prosveto**, list, ki je **vaka lastnina**.

Pojasnilec:—Vselej kakor hitro karate list članov preneha biti član **SNFZ**, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral dati član v dotično družino, ki je tako skupno naročena na dnevnik **Prosveto**, to takoj naznaniti upravnštvu lista, in obenem doplačati dotično vsto listu **Prosveta**. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 1687 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priložene pošiljam naročnine za list Prosveta vaše \$.....

1) Ime.....Čl. društva M.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledećih članov
moje družine:

2).....Čl. društva M.....

3).....Čl. društva M.....

4).....Čl. društva M.....

5).....Čl. društva M.....

Imeto.....Družna.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Prizor v uradu newyorské burze, ko se je pričel trg s papirami.

